

Rejestr umów o dzieło

Analiza danych z formularzy RUD przekazanych
od 1 stycznia do 30 września 2022 r.

Warszawa 2022

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Rejestr umów o dzieło. Analiza danych z formularzy RUD przekazanych
od 1 stycznia do 30 września 2022 r.**

Opracowanie tekstu: Zespół Analizy Ryzyka

Opracowanie graficzne: Biuro Poligrafii ZUS

Wydawca

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

ul. Szamocka 3, 5

01-748 Warszawa

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Sposób składania zgłoszeń umów o dzieło.....	3
3. Zgłoszenia umów o dzieło w poszczególnych kwartałach.....	4
4. Zgłaszający umowę o dzieło	6
4.1. Rodzaje podmiotów zgłaszających umowę o dzieło.....	6
4.2. Zgłaszający umowy o dzieło w podziale na województwa.....	7
4.3. Zgłaszający umowy o dzieło w podziale na oddziały ZUS	10
5. Wykonawcy umów o dzieło.....	11
5.1. Płeć wykonawców umów o dzieło	11
5.2. Wykonawcy umów o dzieło w podziale na województwa	13
5.3. Cudzoziemcy jako wykonawcy umów o dzieło.....	14
5.4. Wykonawcy umów o dzieło według sekcji PKD płatników składek ..	17
6. Średnia długość trwania umów o dzieło	19
7. Struktura płatników składek zgłaszających umowy o dzieło	20
7.1. Podział płatników składek zgłaszających umowy o dzieło ze względu na liczbę ubezpieczonych	20
7.2. Podział płatników składek zgłaszających umowy o dzieło ze względu na sekcję PKD.....	21
8. Sekcje PKD najczęstsze w województwach wśród płatników składek zgłaszających umowę o dzieło	22
9. Liczba formularzy RUD w latach 2021-2022 – porównanie kwartalne w wybranych aspektach	25
10. Podsumowanie	28

1. Wstęp

Przepisy Tarczy Antykryzysowej od 1 stycznia 2021 r. wprowadziły obowiązek informowania ZUS o umowach o dzieło. Zobowiązani przekazują informację na formularzu RUD (zgłoszenie umowy o dzieło). Wpisują do niego dane swoje oraz wykonawcy umowy o dzieło, a także datę rozpoczęcia i zakończenia wykonywania tej umowy oraz jej przedmiot. Formularz można wypełnić i złożyć w formie elektronicznej za pomocą Platformy Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS) lub w formie papierowej. ZUS zapisuje formularze RUD w rejestrze umów o dzieło.

W ramach niniejszego opracowania przekazujemy informacje o zgłoszeniach umów o dzieło, które ZUS zapisał w rejestrze od 1 stycznia do 30 września 2022 r.¹ W tym czasie do ZUS przekazano 853,6 tys. formularzy RUD². Dotyczyły one ponad 1,27 mln umów o dzieło, a informacje przekazało 62,9 tys. podmiotów, z czego 61 tys. (97,06%) to płatnicy składek. Wartym podkreślenia jest fakt, że w odniesieniu do liczby aktywnych płatników składek w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych, która wynosiła 2,2 mln³ (liczba płatników składek w ubezpieczeniu zdrowotnym wynosiła 2,8 mln⁴), oznacza to, że na 10 tys. płatników składek tylko 280 wykazywało zawieranie umów o dzieło w formularzu RUD. Natomiast liczba osób wykonujących umowy o dzieło wyniosła 281 tys. W odniesieniu do liczby ubezpieczonych, która wynosi 16,2 mln⁵, oznacza to, że na 10 tys. ubezpieczonych przypadało 174 osób zgłoszonych jako wykonujący umowy o dzieło w formularzu RUD.

Z przeprowadzonej analizy porównawczej pierwszych trzech kwartałów roku 2021 oraz 2022 odnotowano trend wzrostowy w zakresie złożonych formularzy RUD oraz wykazanej w nich liczby umów o dzieło.

W trzech pierwszych kwartałach 2022 r. złożono do ZUS 853 621 formularzy RUD, co w odniesieniu do 790 359 formularzy RUD złożonych w analogicznym okresie roku poprzedniego stanowi wzrost o 8%. W samym III kwartale 2022 r. odnotowano jednak 10,29% spadek w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego.

Analogicznie sytuacja kształtuje się w przypadku liczby umów o dzieło wykazanych w formularzach RUD – 1 274 820 umów o dzieło wykazanych w I–III kwartale 2022 r. oraz 1 196 736 umów o dzieło wykazanych w I–III kwartale 2021 r. – wzrost o 6,52%. Liczba umów, podobnie jak liczba złożonych formularzy RUD w III kwartale 2022 r. była niższa, w tym przypadku o 11,41% w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego.

¹ W marcu 2022 r. zostały przekazane informacje o analizach przeprowadzonych za okres od stycznia do grudnia 2021 r.

² W analizie nie uwzględniono formularzy RUD, które zawierały zapisy nieobowiązujące, wycofane oraz niesłusznie wysłane. W związku z powyższym, dane za 2021 rok opublikowane w niniejszej publikacji różnią się od danych prezentowanych w opracowaniu dotyczącym zgłaszanych umów o dzieło za rok 2021.

³ Aktywni płatnicy składek w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych wg stanu na 30 czerwca 2022 r. Portal Statystyczny ZUS, <http://psz.zus.pl/kategorie/platnicy-skladek/ubezpieczenie-emerytalne-i-rentowe>

⁴ Aktywni płatnicy składek w ubezpieczeniu zdrowotnym wg stanu na 30 czerwca 2022 r. Portal Statystyczny ZUS, <http://psz.zus.pl/kategorie/platnicy-skladek/ubezpieczenie-zdrowotne>

⁵ Osoby objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi wg stanu na 30 czerwca 2022 r. Portal Statystyczny ZUS, <http://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe>

Trend wzrostowy w pierwszych trzech kwartałach 2022 r. w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku odnotowano również w przypadku liczby podmiotów zgłaszających formularz RUD do Zakładu, a także liczby wykonawców umów o dzieło wykazanych we wskazanych formularzach – kolejno o 6,43% oraz 8,78%. Szczegółowe dane w powyższym zakresie zaprezentowano w rozdziale 10 niniejszego opracowania.

Wyniki analizy danych w rejestrze umów o dzieło, które zostały zawarte w opracowaniu, dotyczą:

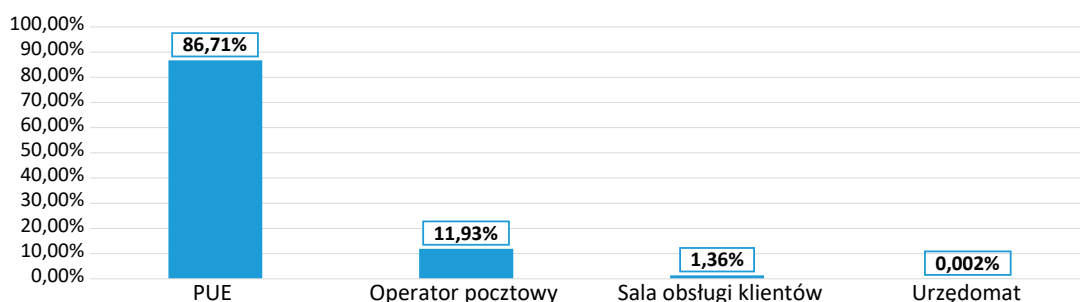
- sposobów składania formularza RUD,
- liczby formularzy RUD złożonych w poszczególnych miesiącach,
- liczby złożonych formularzy RUD w podziale według:
 - zgłaszającego umowę o dzieło (rodzaju podmiotu),
 - województwa, z którego pochodził zgłaszający umowę o dzieło,
 - oddziału ZUS właściwego dla zgłaszającego umowę o dzieło,
- liczby zgłoszonych wykonawców umów o dzieło w podziale według:
 - płci, wieku oraz województwa, z którego pochodził wykonawca umowy o dzieło,
 - sekcji PKD płatnika składek,
- średniej długości trwania umów o dzieło,
- liczby płatników składek, którzy przekazali formularz RUD, w podziale według:
 - liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w listopadzie 2021 r.,
 - sekcji PKD.

W ramach analiz kontynuowano również prace w celu syntetycznej klasyfikacji umów ze względu na jej przedmiot. Należy przy tym zaznaczyć, że podmiot, który uzupełnia przedmiot umowy w formularzu RUD, może wprowadzić dowolną informację. Dlatego pilotażowo wykorzystano metody eksploracji tekstu (*text mining*), czyli procesu przekształcania nieustrukturyzowanego tekstu w dane strukturalne w celu łatwiejszej analizy. Wyniki wskazują, że najczęściej przedmiot umów o dzieło związany jest z pisaniem artykułu.

2. Sposób składania zgłoszeń umów o dzieło

Umowy o dzieło w trzech pierwszych kwartałach 2022 r. zgłaszano przede wszystkim na PUE ZUS. W ten sposób przekazano 740,2 tys. formularzy RUD. Jest to 86,71% ogółu zgłoszeń. W jakim stopniu korzystano z różnych sposobów zgłaszania prezentuje wykres 1 i tabela 1.

Wykres 1. Sposoby składania zgłoszeń umów o dzieło do ZUS w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Tabela 1. Zgłoszenia umów o dzieło w podziale na sposoby składania zgłoszeń umów o dzieło do ZUS w okresie od stycznia do września 2022 r.

Sposób przekazania do ZUS formularza RUD	Liczba złożonych formularzy RUD
PUE	740 176
Operator pocztowy	101 844
SOK (sala obsługi klientów)	11 588
Urzędomat	13
Razem	853 621

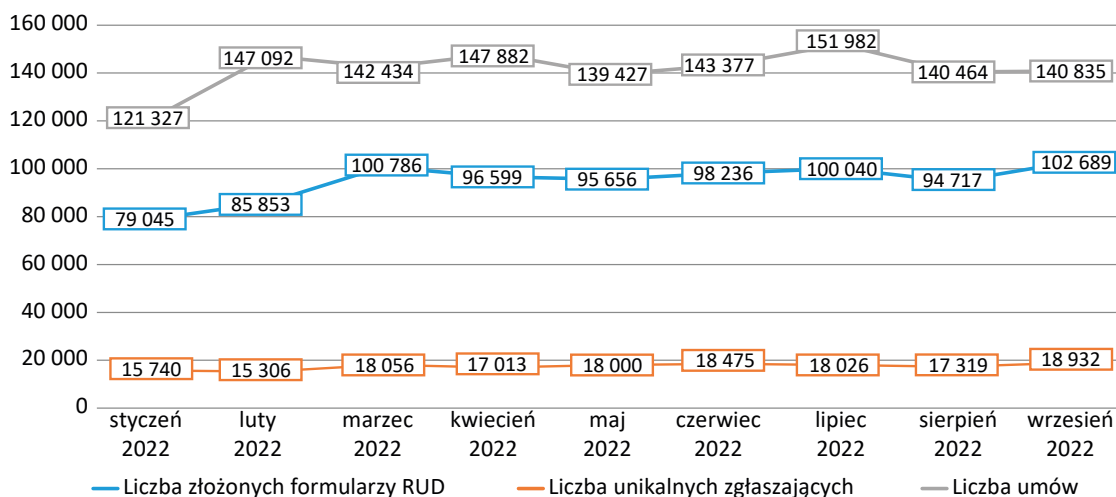
Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Drugim najczęstszym sposobem składania formularza RUD była przesyłka pocztowa. Tak złożono 101,8 tys. tych formularzy. Stanowiło to 11,93% ogółu zgłoszeń. Rzadko składano je osobiście na sali obsługi klientów – tylko 1,36% z nich. Jedynie 0,002% dokumentów trafiło do ZUS przez urzędomat.

3. Zgłoszenia umów o dzieło w poszczególnych kwartałach

Na przestrzeni trzech pierwszych kwartałów 2022 r., największa liczba formularzy RUD została złożona we wrześniu 2022 r. – 102,7 tys. Zawierały one informacje o 140,8 tys. umów i zostały przekazane przez 18,9 tys. podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 2.

Wykres 2. Podmioty zgłaszające umowy o dzieło, składane formularze oraz zgłoszone umowy w okresie od stycznia do września 2022 r.*

* Liczba złożonych formularzy RUD nie obejmuje tych, które zawierały zapisy nieobowiązujące, zostały wycofane lub niestusznie wystane.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Liczba podmiotów, które złożyły formularz RUD od 1 stycznia do 30 września 2022 r. wynosiła 62,9 tys. W ujęciu miesięcznym średnio 17,4 tys. podmiotów informowało ZUS o zleceniu wykonania umowy o dzieło. Największa liczba podmiotów, które złożyły formularz RUD wystąpiła we wrześniu i wyniosła 18,9 tys., najmniejsza w lutym – 15,3 tys.

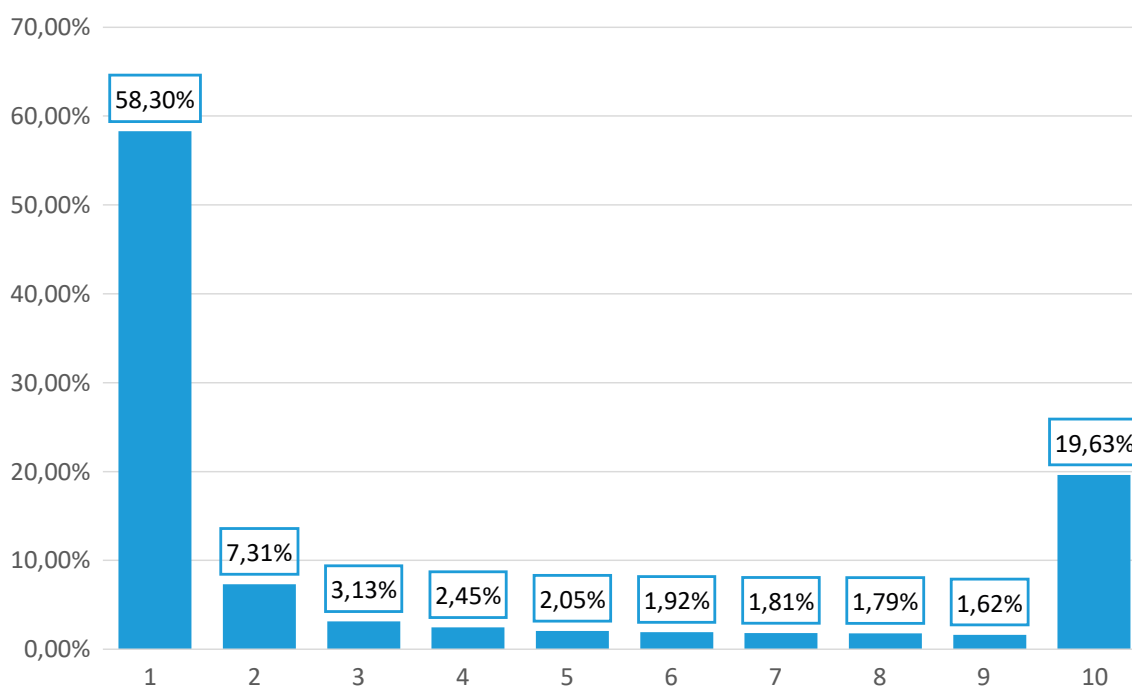
Od 1 stycznia do 30 września 2022 r. przekazano łącznie 853,6 tys. formularzy RUD, co daje średnio na miesiąc 94,8 tys. zgłoszeń. Największa liczba zgłoszeń, tak jak w przypadku liczby złożonych formularzy RUD, została przekazana we wrześniu i wyniosła 102,7 tys., najmniejsza w styczniu – 79 tys. Zgłoszenia umów o dzieło mogą być składane również w trybie korekty. Takich zgłoszeń było w tym okresie 10,4 tys.

Złożone formularze RUD w badanym okresie zawierały natomiast informacje o ponad 1,27 mln umów. W ujęciu miesięcznym można stwierdzić, że przeciętnie liczba zgłaszanych umów o dzieło wynosiła 141,6 tys. Największa liczba umów została zgłoszona w lipcu – 152 tys., najmniejsza w styczniu – 121,3 tys.

Liczba umów wykazana w formularzach RUD w okresie od stycznia do września 2022 r.

Na jednym formularzu RUD zamawiający może wpisać maksymalnie 10 umów zawartych z tym samym wykonawcą. Na 58,3% formularzach RUD wykazano 1 umowę o dzieło zawartą z wykonawcą. Na 19,63% formularzach RUD wykazano maksymalną liczbę umów – 10 zawartą z jednym wykonawcą. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 3.

Wykres 3. Udział zgłoszonych formularzy RUD z określoną liczbą umów o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

4. Zgłaszający umowę o dzieło

4.1. Rodzaje podmiotów zgłaszających umowę o dzieło

Od 1 stycznia do 30 września 2022 r. 62,9 tys. podmiotów zgłosiło umowy o dzieło na formularzu RUD. Największą grupę stanowili płatnicy składek zarejestrowani w ZUS – 61 tys. Stanowili 97,06% podmiotów, które to zrobiły. Osób fizycznych, które zgłosiły do ZUS umowę o dzieło, a nie są płatnikami składek, było 1145. Jest to 1,82% ogółu zgłaszających. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 4.

Wykres 4. Rodzaje podmiotów zgłaszających umowy o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Tabela 2. Rodzaje podmiotów zgłaszających umowy o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

Zgłaszający umowy o dzieło	Liczba podmiotów	Liczba złożonych formularzy RUD*
Płatnik składek	61 033	848 693
Osoba fizyczna	1 145	3 192
Podmiot, który nie jest płatnikiem składek	706	1 565
Razem	62 884	853 450

* W 171 formularzach RUD nie można zidentyfikować zgłaszającego. Dlatego liczba formularzy RUD jest inna niż w tabeli 1, która dotyczy sposobów zgłoszenia umów o dzieło do ZUS.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Tabela 3. Złożone formularze RUD, wykonawcy oraz zgłoszone umowy o dzieło według rodzaju podmiotu zgłaszającego w okresie od stycznia do września 2022 r.

	Płatnicy składek	Osoby fizyczne	Podmioty, które nie są płatnikami składek
Liczba złożonych formularzy RUD*	848 693	3 192	1 565
Liczba wykonawców**	279 476	1 703	1 071
Liczba umów***	1 268 788	4 213	1 646

* W 171 formularzach RUD nie można zidentyfikować zgłaszającego. Dlatego liczba formularzy RUD jest tu inna niż w tabeli 1, która dotyczy sposobów zgłoszenia umów o dzieło do ZUS.

** Łączna liczba wykonawców jest większa od unikalnej liczby wykonawców umów o dzieło (281 tys.), ponieważ tego samego wykonawcę mógł zgłosić więcej niż jeden podmiot.

*** Dla 173 umów nie można zidentyfikować zgłaszającego podmiotu.

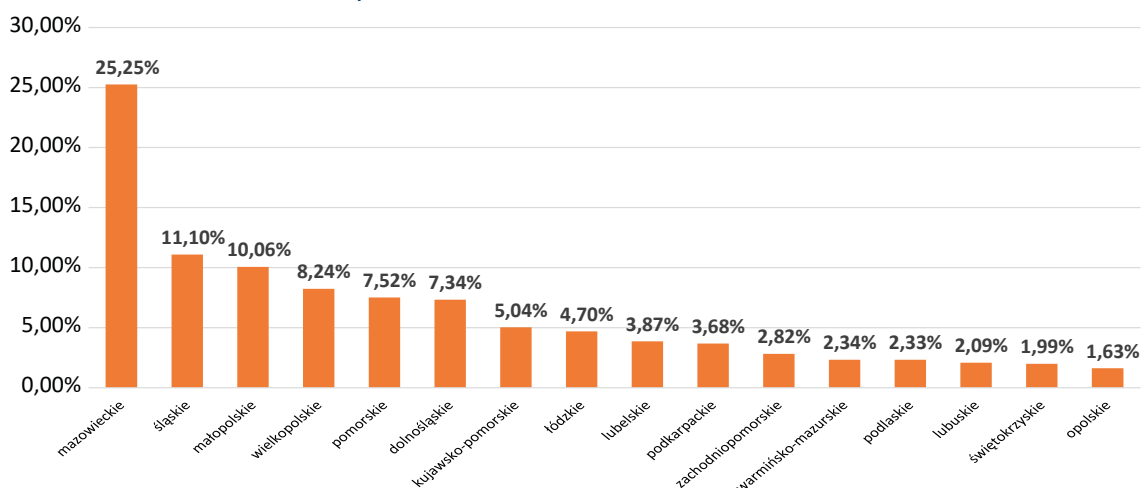
Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Analiza zgłoszeń wykazuje również, że formularze RUD przekazywały podmioty, które nie miały takiego obowiązku. Zgłaszających umowy o dzieło, których nie zidentyfikowano w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS jako płatników składek lub osoby fizyczne, było 706 (1,12% ogółu zgłaszających). Podmioty, które nie były płatnikami składek ani osobami fizycznymi, ale złożyły formularz RUD, to m.in. wspólnoty mieszkaniowe, fundacje, stowarzyszenia.

4.2. Zgłaszający umowy o dzieło w podziale na województwa

Podział na województwa liczby zgłoszeń umów o dzieło przeprowadzono na podstawie adresu płatników składek, którzy zgłosili takie umowy. Najwięcej było tych z województwa mazowieckiego. Najmniej było ich w województwie opolskim. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 5.

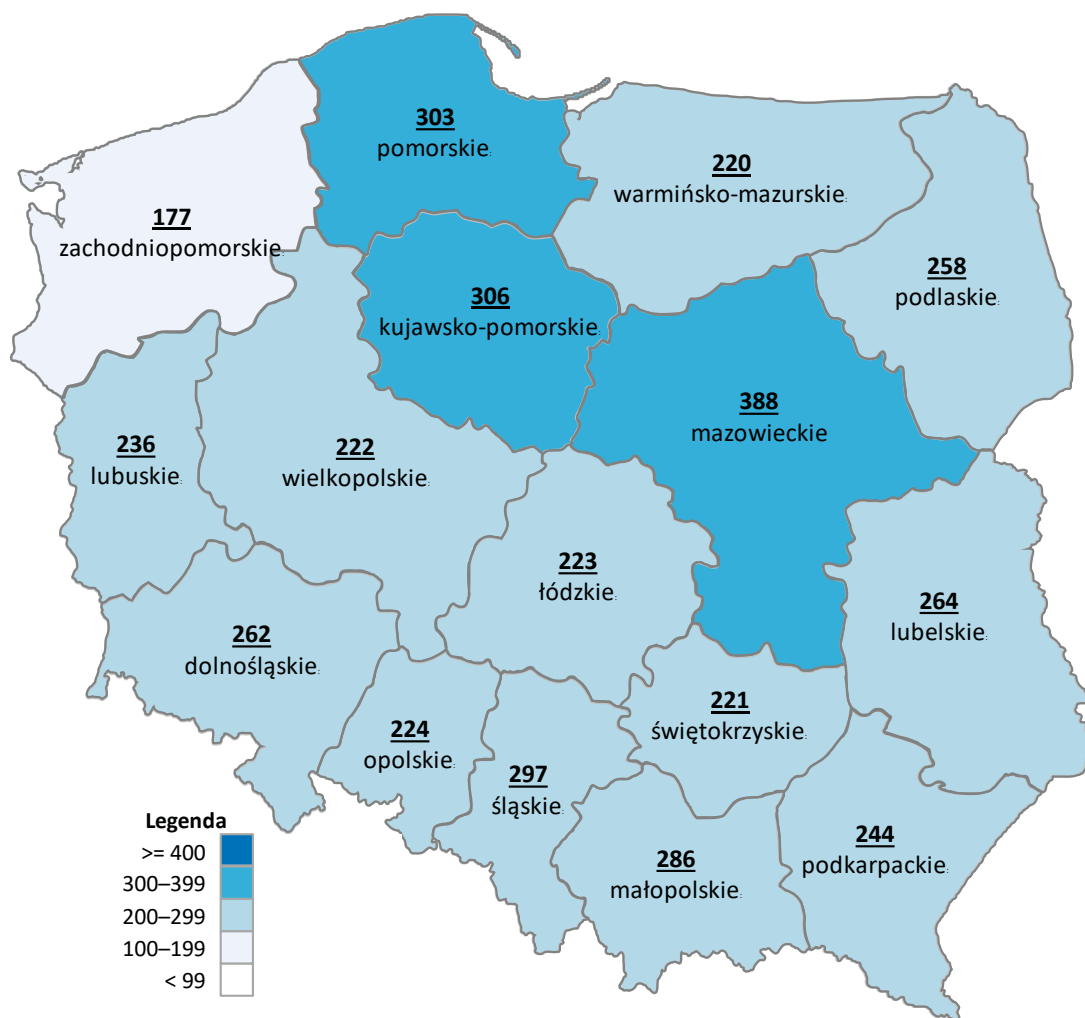
Wykres 5. Struktura zgłaszających umowy o dzieło w podziale na województwa w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Mniejsze różnicowanie pomiędzy województwami widać w analizie liczby płatników składek, którzy zgłosili umowy o dzieło, w przeliczeniu na 10 tys. aktywnych płatników składek. W takim ujęciu najwięcej płatników przekazało formularze RUD w województwie mazowieckim, bo 388 na 10 tys. aktywnych płatników. Najmniej – w województwie zachodniopomorskim – 177 na 10 tys. aktywnych płatników. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 6.

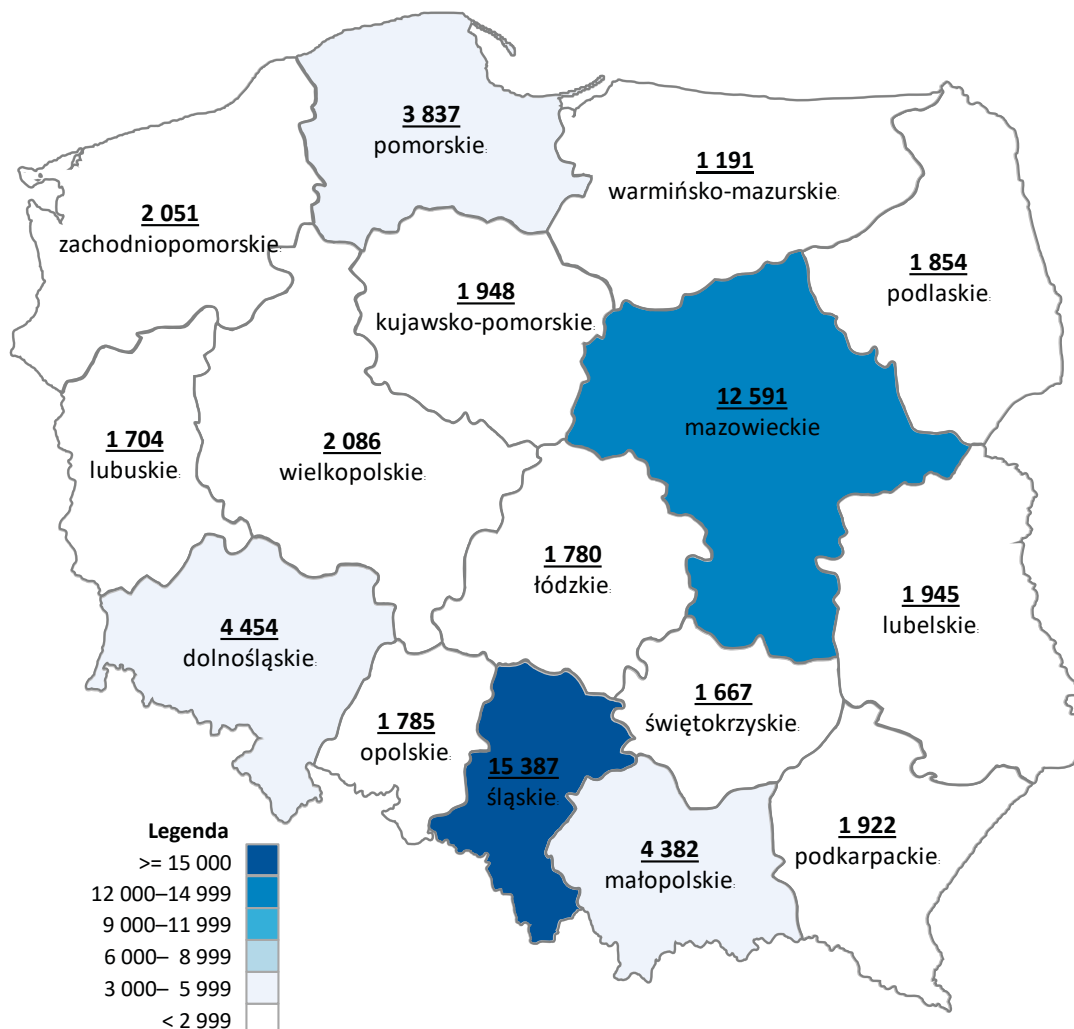
Wykres 6. Płatnicy składek zgłaszający umowy o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. płatników składek, według województw w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Większe różnice pomiędzy województwami widać w liczbie zgłoszonych umów o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. płatników składek. Najwięcej umów o dzieło na 10 tys. płatników składek zgłoszono w województwie śląskim – 15 387 umów oraz w województwie mazowieckim – 12 591. Najmniej umów o dzieło zgłoszono w województwie warmińsko-mazurskim – 1191 na 10 tys. płatników składek. Szczegółowe dane prezentuje wykres 7.

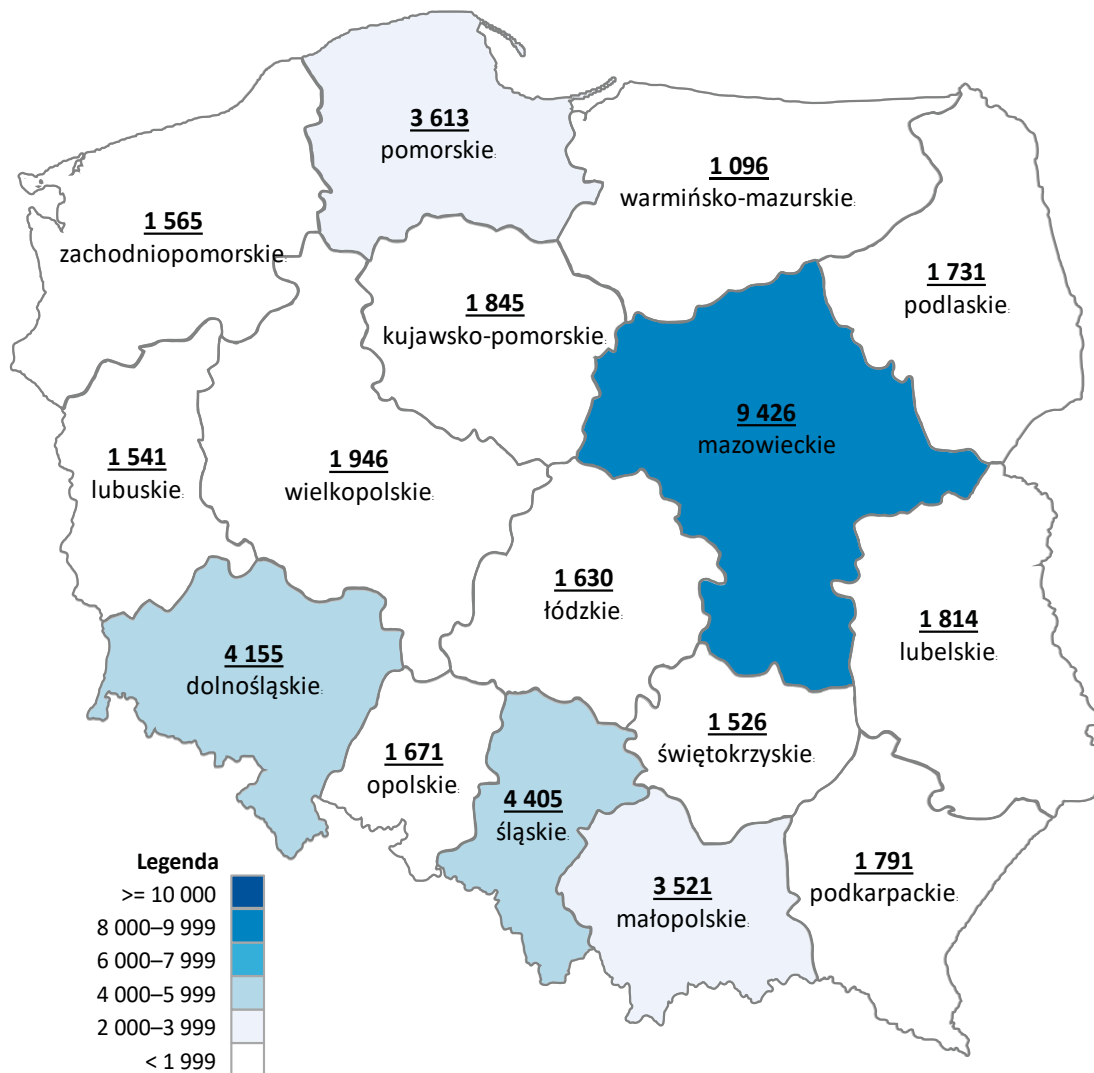
Wykres 7. Zgłoszone umowy o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. płatników składek, według województw w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Najwięcej formularzy RUD na 10 tys. płatników składek złożono w województwie mazowieckim – 9426 formularzy oraz w województwie śląskim – 4405. Najmniej formularzy RUD złożono w województwie warmińsko-mazurskim – 1096 na 10 tys. płatników składek. Szczegółowe dane prezentuje wykres 8.

Wykres 8. Złożone formularze RUD w przeliczeniu na 10 tys. płatników składek, według województw w okresie od stycznia do września 2022 r.

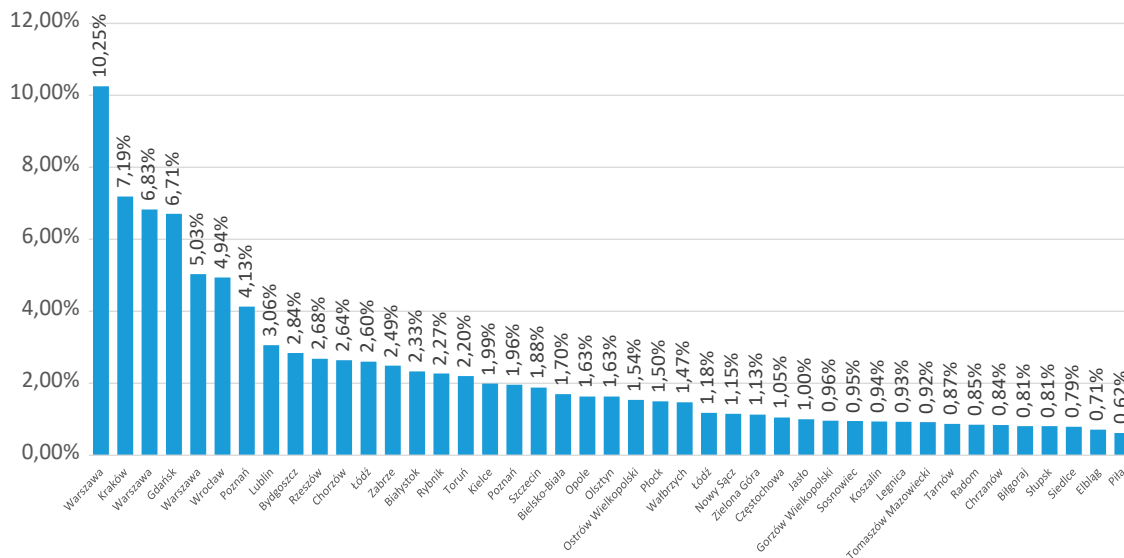

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

4.3. Zgłaszający umowy o dzieło w podziale na oddziały ZUS

Analizę zgłoszeń umów o dzieło w podziale na oddziały ZUS przeprowadzono na podstawie danych płatników składek, którzy zgłosili takie umowy. Najwięcej ich było z obszaru, który obsługuje I Oddział ZUS w Warszawie, a najmniej z terenu Oddziału ZUS w Pile. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 9.

Wykres 9. Struktura zgłaszających umowy o dzieło w podziale na oddziały ZUS w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

5. Wykonawcy umów o dzieło

5.1. Płeć wykonawców umów o dzieło

Od 1 stycznia do 30 września 2022 r. w formularzach RUD zgłoszono 281 tys. wykonawców umów o dzieło. Więcej wśród nich było mężczyzn. Stanowili oni 52,64% wykonawców. Podział ze względu na płeć przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Płeć wykonawców umów o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

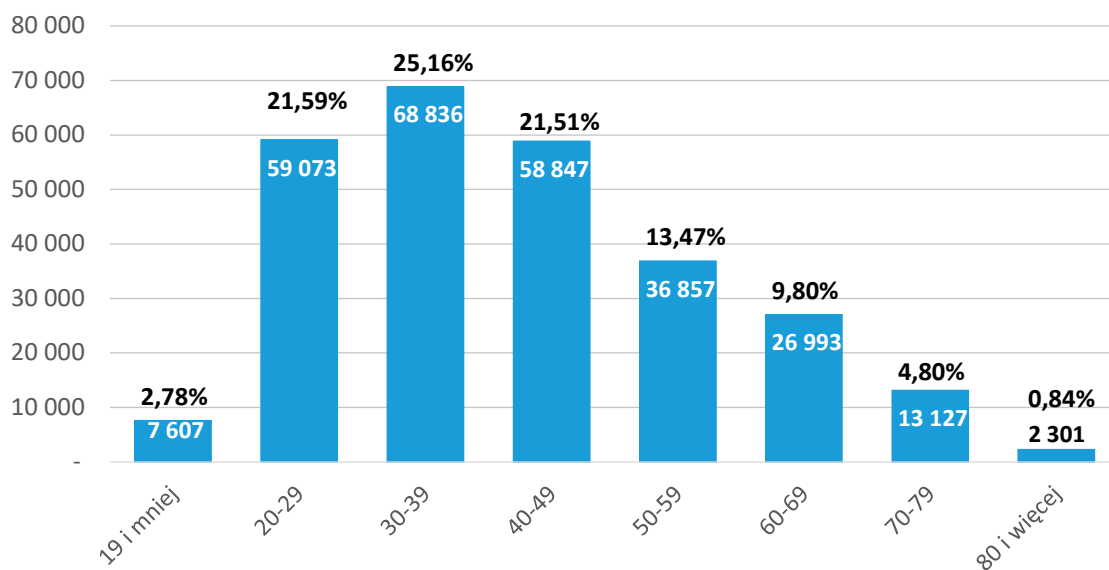

Analiza uwzględniła 273,6 tys. osób, których numer PESEL podano w formularzu RUD.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Największa grupa wykonawców umów o dzieło to osoby w wieku 30–39 lat. Było ich 68,8 tys. Stanowi to 25,16% wszystkich zgłoszonych. Szczegółowe dane o wieku osób, które wykonywały umowy o dzieło przedstawia wykres 11, a informacje o wieku osób wraz z podziałem na płeć wykres 12.

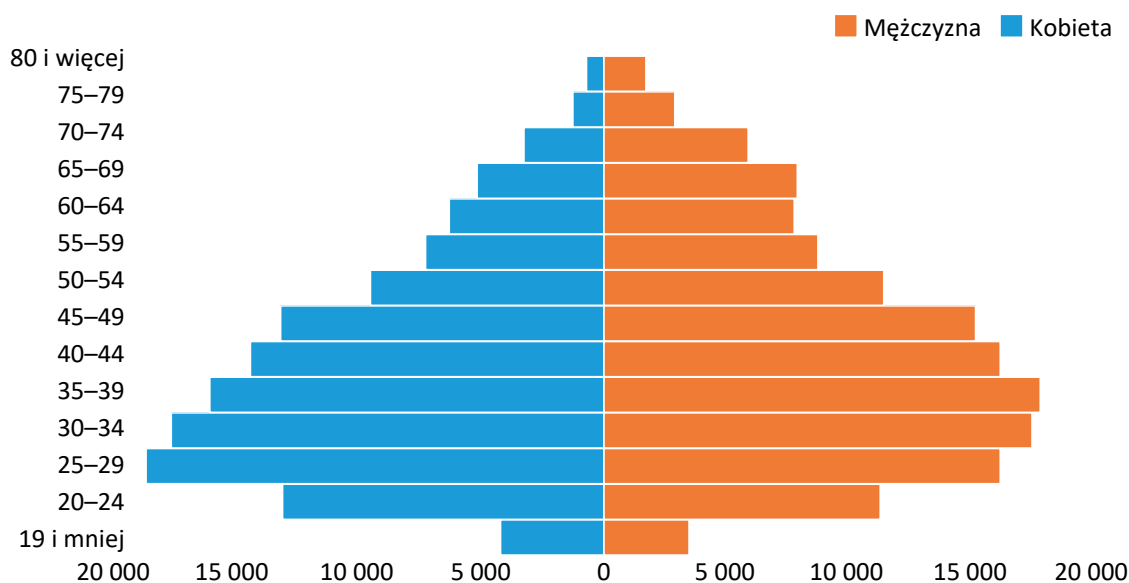
Wykres 11. Wiek wykonawców umów o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

Analiza uwzględnia 273,6 tys. osób, których numer PESEL podano w formularzu RUD.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Wykres 12. Wiek wykonawców umów o dzieło w podziale na płeć w okresie od stycznia do września 2022 r.

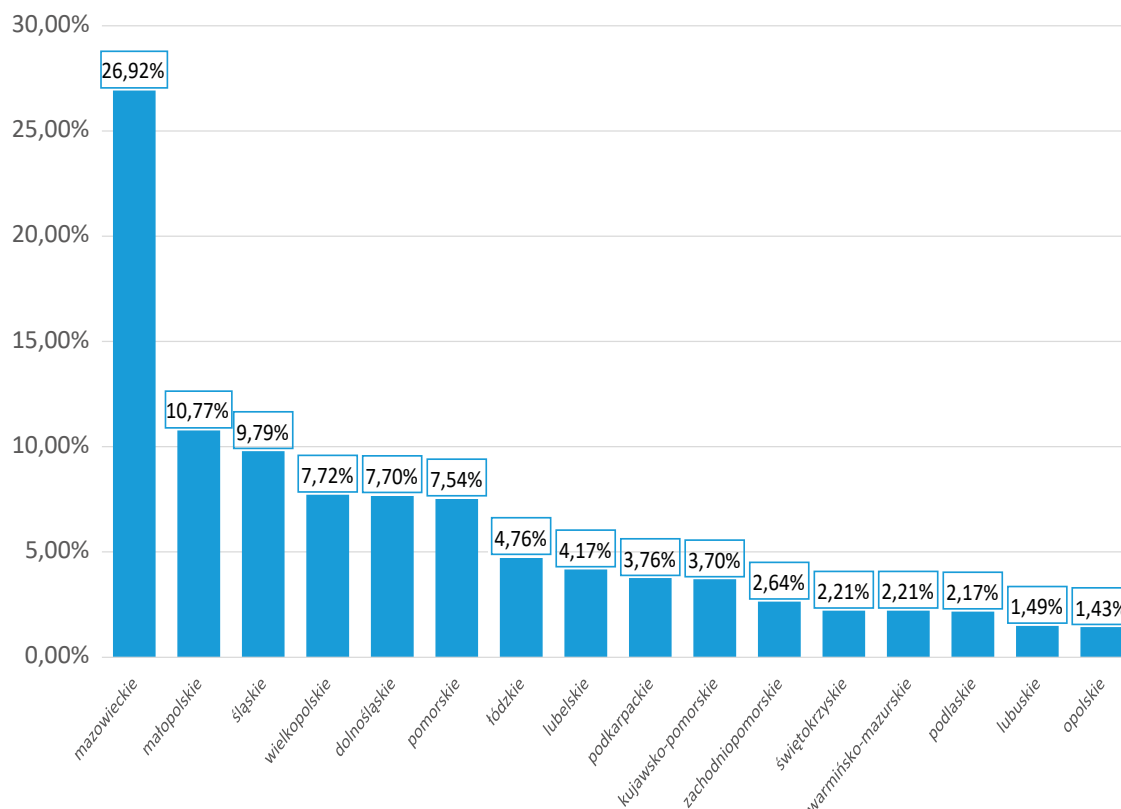
Analiza uwzględnia 273,6 tys. osób, których numer PESEL podano w formularzu RUD.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

5.2. Wykonawcy umów o dzieło w podziale na województwa

Najwięcej wykonawców umów o dzieło było z województwa mazowieckiego. Mieszkało tam 26,92% zgłoszonych wykonawców. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres 13.

Wykres 13. Struktura wykonawców umów o dzieło w podziale na województwo zamieszkania w okresie od stycznia do września 2022 r.

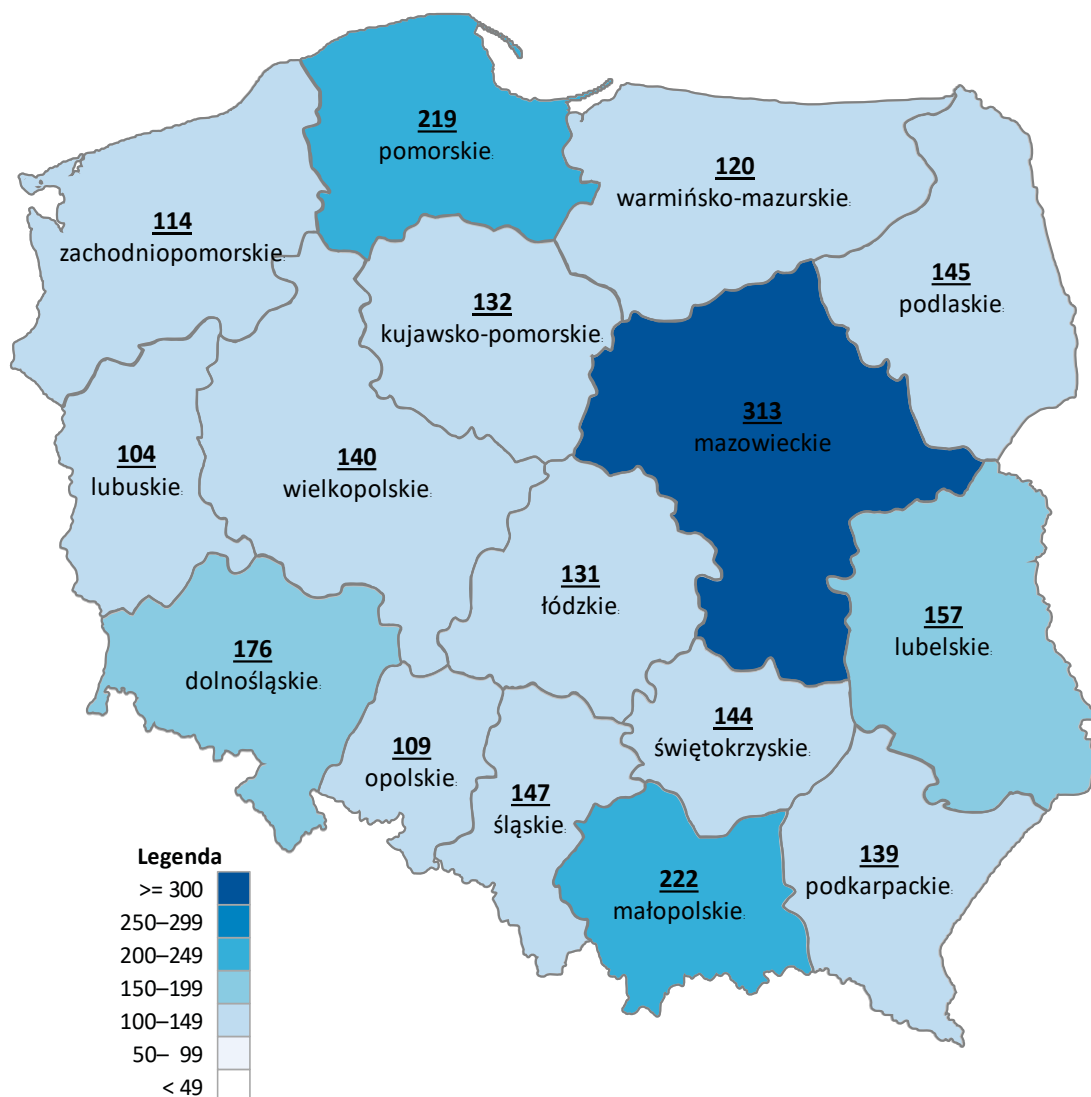

Nie można było ustalić województwa dla 1,02% zgłaszających umowę o dzieło, ponieważ nie podali oni odpowiednich danych w formularzu RUD.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Poszczególne województwa różnią się również liczbą wykonawców umów o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. ubezpieczonych. Najwięcej wykonawców zgłoszono w województwie mazowieckim, było ich 313 na 10 tys. ubezpieczonych. Najmniej wykonawców zgłoszono w województwie lubuskim. Było ich tam – 104 na 10 tys. ubezpieczonych. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 14.

Wykres 14. Wykonawcy umów o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. ubezpieczonych według województw w okresie od stycznia do września 2022 r.

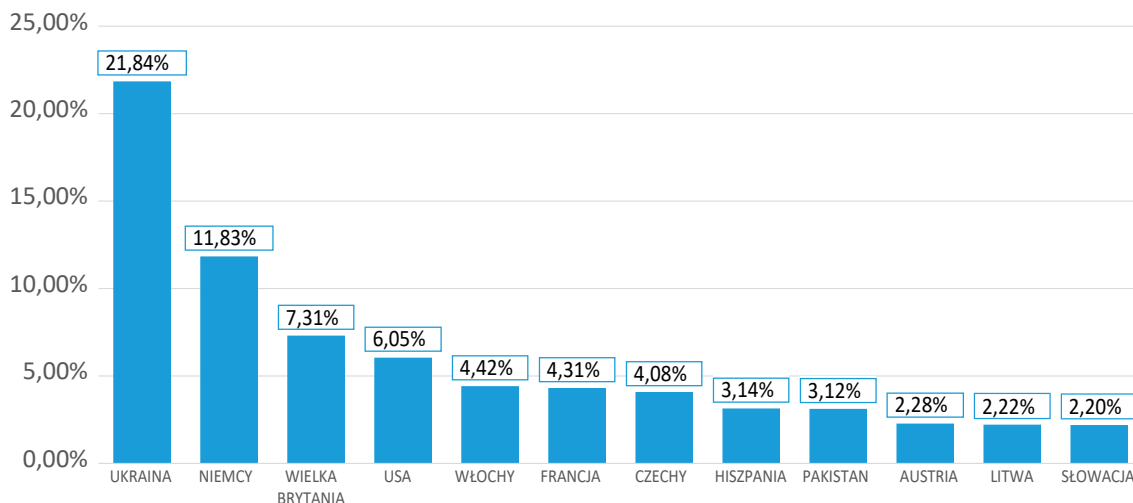

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

5.3. Cudzoziemcy jako wykonawcy umów o dzieło

Liczba cudzoziemców wykazana w formularzach RUD z uzupełnionym polem *nazwa państwa* inna niż Polska wyniosła 4,8 tys. osób. Największą grupę stanowili Ukraińcy (22%), Niemcy (12%), obywatele UK (7%), USA (6%) i Włosi, Francuzi i Czesi (po 4%). Szczegóły w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

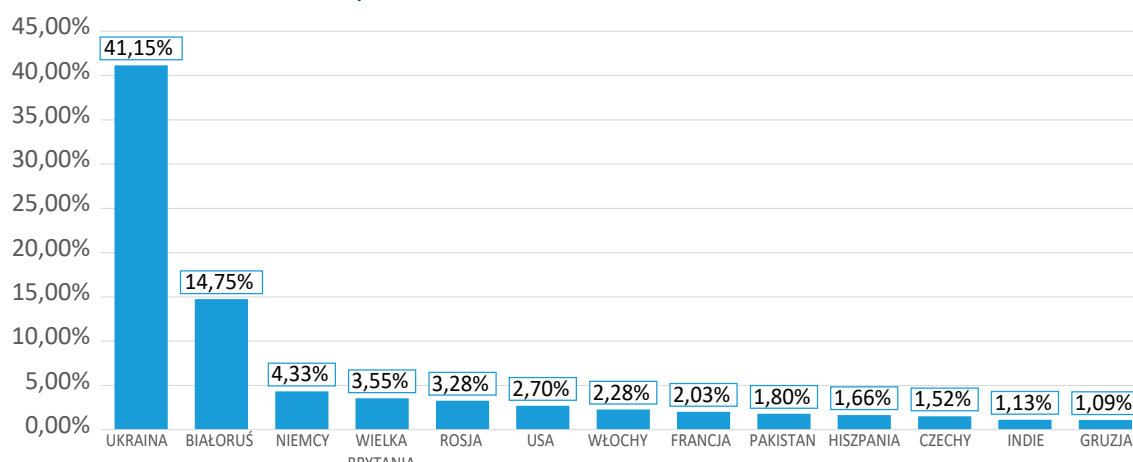
Wykres 15. Struktura cudzoziemców wykazanych w formularzach RUD w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Należy jednak zauważyć, że w wielu przypadkach zlecający nie uzupełnili informacji dotyczących państwa pochodzenia wykonawców umów o dzieło. Dlatego też podjęto analizę z wykorzystaniem informacji o kraju pochodzenia z innych źródeł. W takim ujęciu unikalna liczba cudzoziemców wykazana w formularzach RUD jako wykonujący umowę o dzieło wzrosła do 15,4 tys. osób, co stanowi 5,48% wszystkich wykonujących umowy o dzieło. Natomiast liczba umów o dzieło zawarta z cudzoziemcami wyniosła 41,2 tys., co stanowi 3,23%. Dodatkowe informacje o kraju pochodzenia pozwoliły na ustalenie następującej struktury cudzoziemców wykazanych w formularzach RUD, wśród których można wyróżnić obywateli: Ukrainy 41,15%, Białorusi 14,75%, Niemiec 4,33%, Wielkiej Brytanii 3,55%, Rosji 3,28%, USA 2,70%, Włoch 2,28%, Francji 2,03%, Pakistanu 1,80%, Hiszpanii 1,66%, Czech 1,52%, Indii 1,13%, Gruzji 1,09%. Pozostałe kraje stanowią 18,73%.

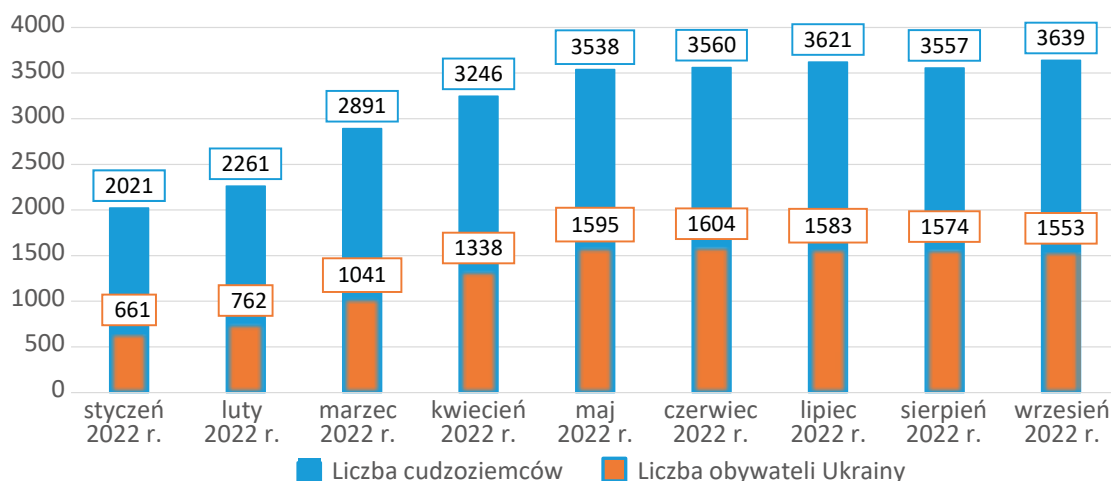
Wykres 16. Struktura cudzoziemców wykazanych w formularzach RUD z uwzględnieniem dodatkowych informacji o kraju pochodzenia w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

W ujęciu miesięcznym można stwierdzić, że największa liczba cudzoziemców w formularzach RUD została wykazana we wrześniu – 3639 osób, z czego 42,68% stanowili obywatele Ukrainy (1553 osób). Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

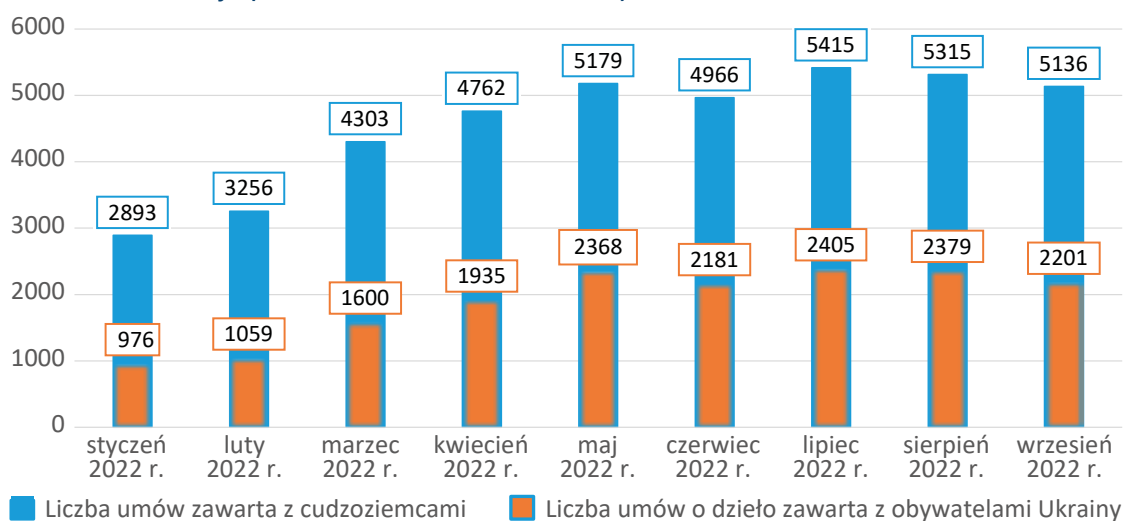
Wykres 17. Unikalna liczba cudzoziemców z wyszczególnieniem obywateli Ukrainy wykazana w formularzach RUD z uwzględnieniem dodatkowych informacji o kraju pochodzenia w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

W zakresie liczby wykazanych umów o dzieło można stwierdzić, że z obywatelami Ukrainy zawarto 17,1 tys. umów, co stanowi 41,49% wszystkich zawartych umów z cudzoziemcami. Analizując dynamikę zawieranych umów o dzieło z cudzoziemcami, największa liczba zawartych umów o dzieło była w lipcu – 5415 z czego 2405 (44,41%) zawartych było z obywatelami Ukrainy. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 18. Liczba zawartych umów o dzieło z cudzoziemcami z wyszczególnieniem obywateli Ukrainy z uwzględnieniem dodatkowych informacji o kraju pochodzenia w okresie od stycznia do września 2022 r.

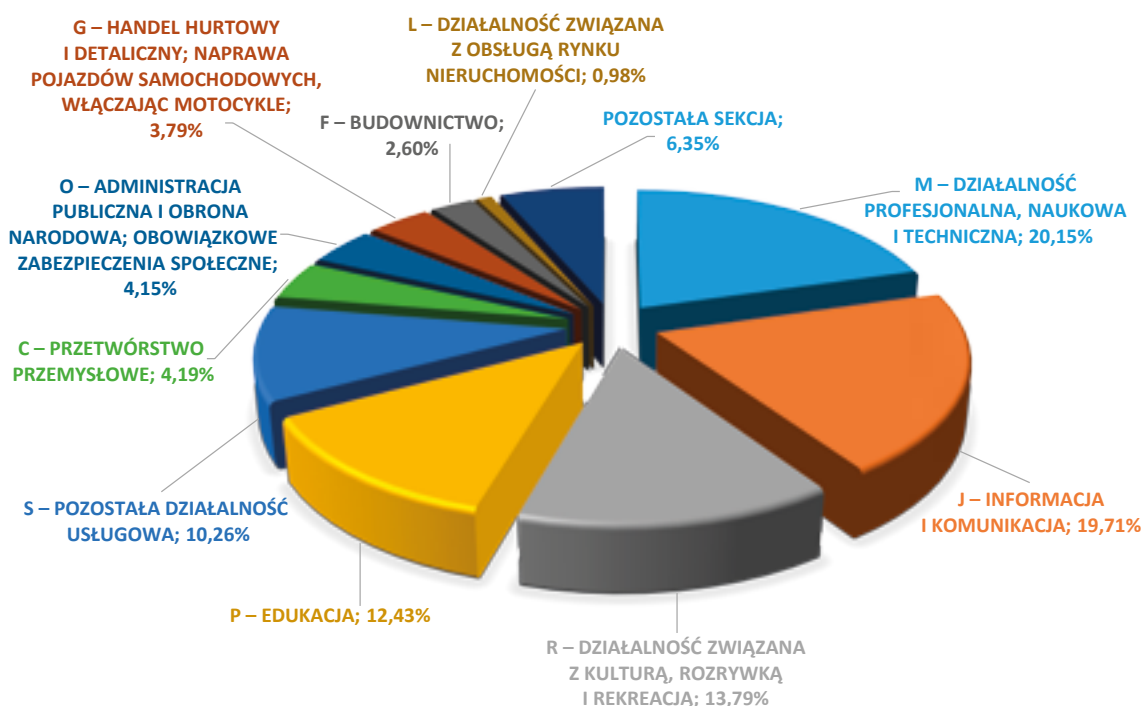

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

5.4. Wykonawcy umów o dzieło według sekcji PKD płatników składek

Kilku płatników składek mogło zgłosić tę samą osobę jako wykonawcę umowy o dzieło. Dlatego poniższa analiza objęła 340,7 tys. osób, czyli więcej niż unikalnych wykonawców umów o dzieło, których było 281 tys. Najwięcej osób wykonujących umowy o dzieło zostało wykazanych w sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 68 677 wykonawców (20,15%) – zgłosiło ich 12 886 płatników składek. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 19.

Wykres 19. Wykonawcy umów o dzieło według sekcji PKD płatnika składek w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Inne sekcje PKD z największą liczbą wykonawców, to:

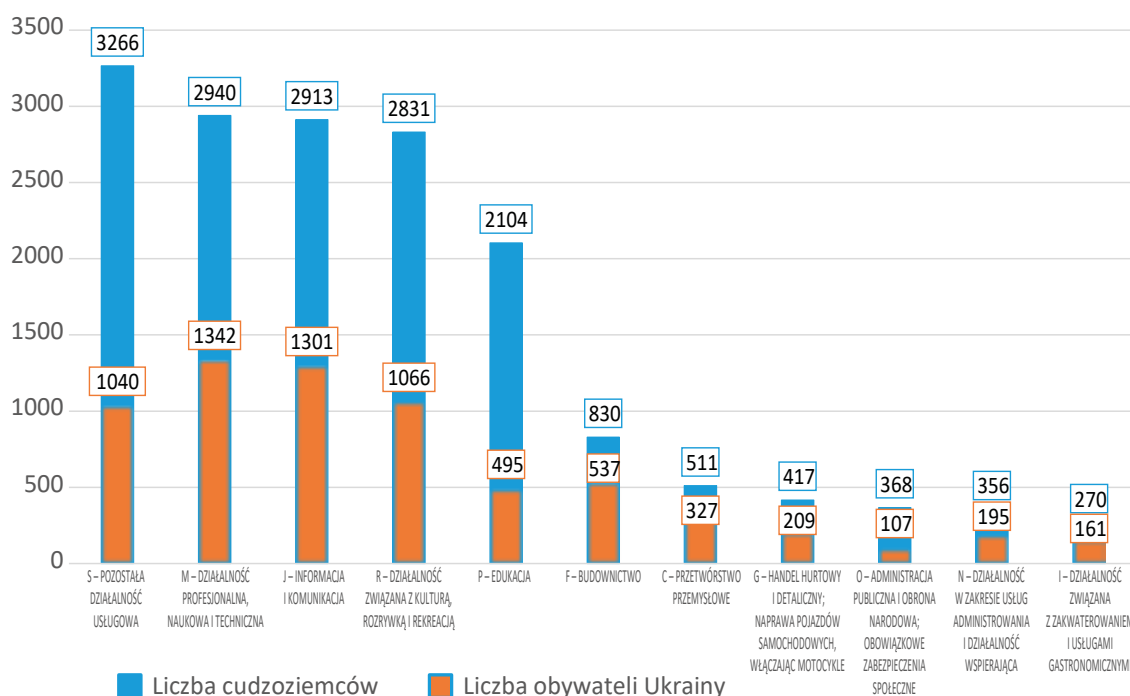
- J – informacja i komunikacja – 67 172 wykonawców (19,71%) – zgłosiło ich 6331 płatników składek,
- R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 46 990 wykonawców (13,79%) – zgłosiło ich 5379 płatników składek,
- P – edukacja – 42 351 wykonawców (12,43%) – zgłosiło ich 3318 płatników składek,
- S – pozostała działalność usługowa – 34 961 wykonawców (10,26%) – zgłosiło ich 4919 płatników składek,
- C – przetwórstwo przemysłowe – 14 278 wykonawców (4,19%) – zgłosiło ich 6001 płatników składek,
- O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 14 147 wykonawców (4,15%) – zgłosiło ich 2346 płatników składek,

- G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 12 918 wykonawców (3,79%) – zgłosiło ich 5275 płatników składek,
- F – budownictwo – 8858 wykonawców (2,60%) – zgłosiło ich 3645 płatników składek,
- L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 3354 wykonawców (0,98%) – zgłosiło ich 2198 płatników składek.

W pozostałych sekcjach wykazanych zostało 21 652 wykonawców (6,35%), zgłosiło ich 7163 płatników składek. Danych o PKD nie było dla 1,59% wykonawców.

Największą liczbę cudzoziemców odnotowano w sekcji S – pozostała działalność usługowa – 3266 wykonawców, w tym 1040 (31,84%) obywateli Ukrainy. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 20. Cudzoziemcy wykazani w formularzach RUD według sekcji PKD płatnika składek w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Inne sekcje PKD z największą liczbą cudzoziemców, to:

- M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 2940 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 1342 (45,65%),
- J – informacja i komunikacja – 2913 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 1301 (44,66%),
- R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 2831 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 1066 (37,65%),
- P – edukacja – 2104 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 495 (23,53%),
- F – budownictwo – 830 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 537 (64,70%),

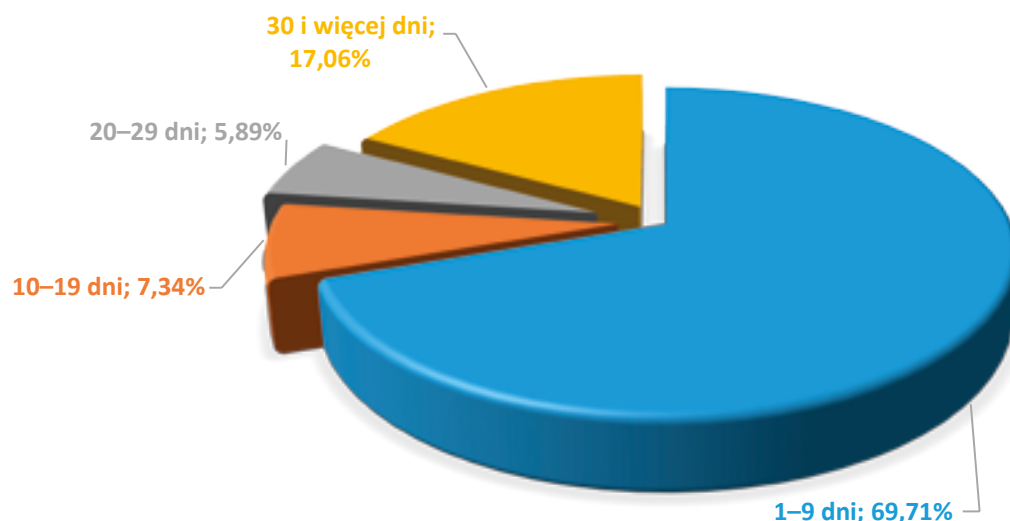
- C – przetwórstwo przemysłowe – 511 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 327 (63,99%),
- G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 417 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 209 (50,12%),
- O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 368 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 107 (29,08%),
- N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 356 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 195 (54,78%),
- I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 270 wykonawców w tym obywateli Ukrainy 161 (59,63%).

W pozostałych sekcjach wykazanych zostało 297 wykonawców w tym 171 obywateli Ukrainy (57,58%). Danych o PKD nie było dla 348 cudzoziemców (w tym dla 130 obywateli Ukrainy).

6. Średnia długość trwania umów o dzieło

Umowy o dzieło najczęściej zawierano na 8 dni co stanowi 27,67% wszystkich zawartych umów o dzieło oraz 1 dzień co stanowi 23,95%. Średni okres, na który zawarto umowy o dzieło to 22 dni, natomiast wartość środkowa (mediana) to 8 dni. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres 21.

Wykres 21. Okres zgłaszanych umów o dzieło w okresie od stycznia do września 2022 r.

Analiza dotyczy 1 109 405 umów, które zgłoszono z ich datą rozpoczęcia i zakończenia.

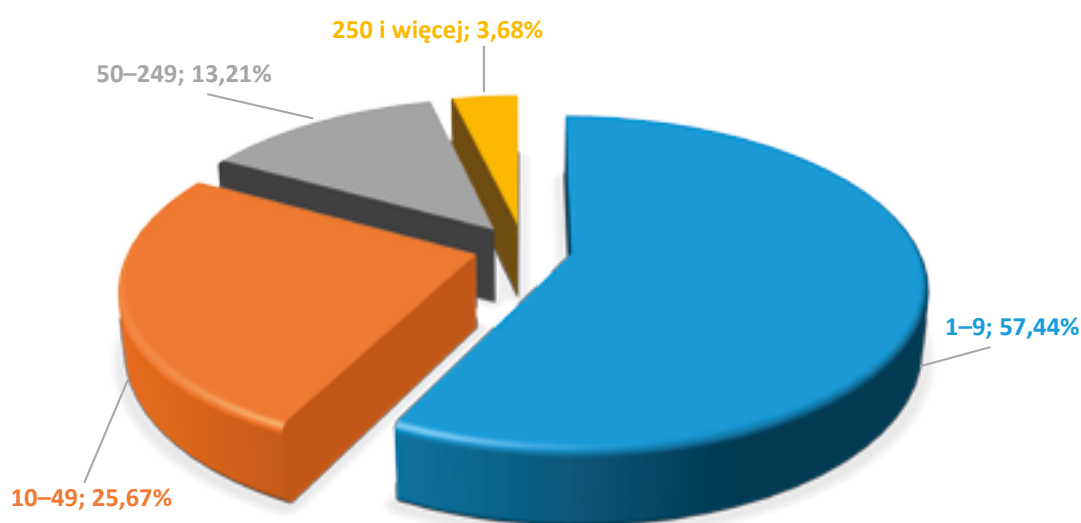
Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

7. Struktura płatników składek zgłaszających umowy o dzieło

7.1. Podział płatników składek zgłaszających umowy o dzieło ze względu na liczbę ubezpieczonych

Najwięcej płatników składek, którzy zgłaszali umowę o dzieło, miało nie więcej niż 9 ubezpieczonych. Takich płatników było 31 806. Stanowi to 57,44% ogółu płatników składek zgłaszających umowy o dzieło w analizowanym okresie. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres 22.

Wykres 22. Płatnicy składek zgłaszający umowy o dzieło w podziale według liczby ubezpieczonych na podstawie ZUS DRA za listopad 2021 r. w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Tabela 4. Liczba płatników składek, którzy złożyli formularz RUD w podziale według liczby ubezpieczonych wykazanych w ZUS DRA za listopad 2021 r. w okresie od stycznia do września 2022 r.

Liczba ubezpieczonych według kategorii	Liczba płatników składek
1-9	31 806
10-49	14 214
50-249	7 314
250 i więcej	2 037

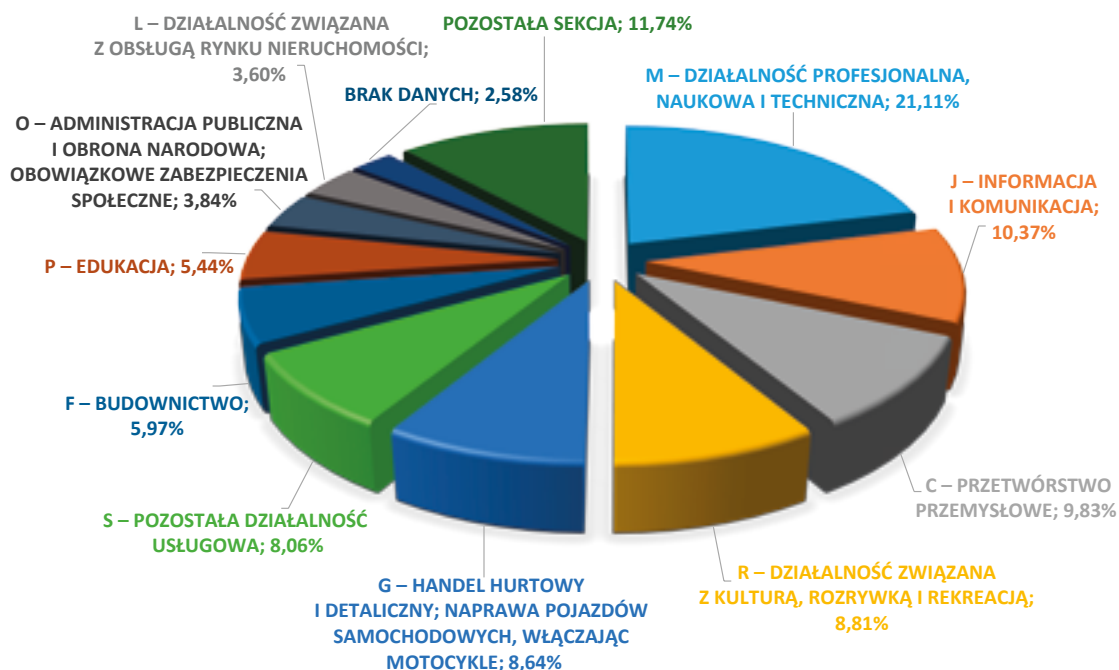
Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Najmniejsza grupa płatników składek zgłaszających umowy o dzieło miała więcej niż 250 ubezpieczonych. Takich płatników było 2037. Stanowi to 3,68% ogółu.

7.2. Podział płatników składek zgłaszających umowy o dzieło ze względu na sekcję PKD⁶

Najwięcej płatników składek, którzy zgłaszali umowy o dzieło było z sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Było ich 12 886 (21,11% ogółu). Wykonawców zgłoszonych w tej branży było 68 677 (podział wykonawców według rodzaju działalności zgłaszających ich płatników zawarto w pkt 5.4).

Wykres 23. Płatnicy składek zgłaszający umowy o dzieło w podziale na sekcję PKD w okresie od stycznia do września 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Inne najczęstsze rodzaje działalności w klasyfikacji PKD płatników składek, którzy zgłaszali umowy o dzieło, to:

- J – informacja i komunikacja – 6331 płatników składek (10,37%) zgłosiło 67 172 wykonawców,
- C – przetwórstwo przemysłowe – 6001 płatników składek (9,83%) zgłosiło 14 278 wykonawców,
- R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 5379 płatników składek (8,81%) zgłosiło 46 990 wykonawców,
- G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 5275 płatników składek (8,64%) zgłosiło 12 918 wykonawców,

⁶ W porównaniu do poprzednich opracowań dot. umów o dzieło nastąpiła zmiana prezentacji PKD z działów na sekcje. Według działu PKD najczęściej osób wykonujących umowy o dzieło zgłosili płatnicy składek, których rodzaj działalności to działalność w zakresie architektury i inżynierii (9%), działalność organizacji członkowskich (7%), edukacji (5%), działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką (5%).

- S – pozostała działalność usługowa – 4919 płatników składek (8,06%) zgłosiło 34 961 wykonawców,
- F – budownictwo – 3645 płatników składek (5,97%) zgłosiło 8858 wykonawców,
- P – edukacja – 3318 płatników składek (5,44%) zgłosiło 42 351 wykonawców,
- O – administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 2346 płatników składek (3,84%) zgłosiło 14 147 wykonawców,
- L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 2198 płatników składek (3,60%) zgłosiło 3354 wykonawców.

Płatnicy składek z innych sekcji stanowią 11,74%. Nie można było określić sekcji dla 2,58% płatników składek.

8. Sekcje PKD najczęstsze w województwach wśród płatników składek zgłaszających umowę o dzieło

Tabela 5. Sekcje PKD płatnika składek dominujące w województwach w okresie od stycznia do września 2022 r.

Województwo	Sekcja PKD	Udział
Dolnośląskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23,14%
	J – informacja i komunikacja	10,51%
	C – przetwórstwo przemysłowe	9,26%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9,17%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7,50%
Kujawsko-pomorskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14,27%
	C – przetwórstwo przemysłowe	10,98%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,55%
	S – pozostała działalność usługowa	7,96%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7,96%
Lubelskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,53%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,32%
	C – przetwórstwo przemysłowe	9,01%
	O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7,99%
	F – budownictwo	7,87%

Województwo	Sekcja PKD	Udział
Lubuskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14,90%
	C – przetwórstwo przemysłowe	12,47%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9,02%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,94%
	S – pozostała działalność usługowa	8,71%
Łódzkie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,01%
	C – przetwórstwo przemysłowe	12,87%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10,15%
	J – informacja i komunikacja	9,55%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9,45%
Małopolskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22,77%
	J – informacja i komunikacja	11,93%
	S – pozostała działalność usługowa	9,49%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9,31%
	C – przetwórstwo przemysłowe	8,46%
Mazowieckie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24,80%
	J – informacja i komunikacja	15,56%
	S – pozostała działalność usługowa	9,72%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9,50%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7,11%
Opolskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14,54%
	C – przetwórstwo przemysłowe	13,44%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,73%
	S – pozostała działalność usługowa	7,72%
	F – budownictwo	7,42%
Podkarpackie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17,43%
	C – przetwórstwo przemysłowe	13,38%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,27%
	F – budownictwo	8,54%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8,27%

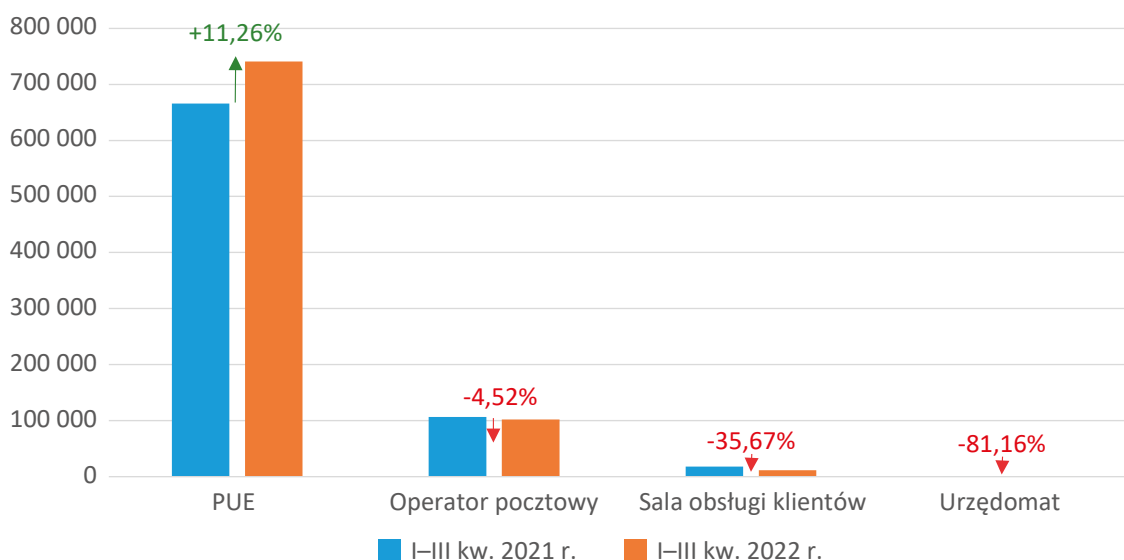
Województwo	Sekcja PKD	Udział
Podlaskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16,61%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,84%
	S – pozostała działalność usługowa	10,49%
	C – przetwórstwo przemysłowe	9,50%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8,02%
Pomorskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22,09%
	C – przetwórstwo przemysłowe	10,65%
	J – informacja i komunikacja	8,39%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,19%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7,69%
Śląskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21,25%
	C – przetwórstwo przemysłowe	12,30%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8,80%
	J – informacja i komunikacja	8,40%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,27%
Świętokrzyskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16,45%
	C – przetwórstwo przemysłowe	11,68%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11,27%
	O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7,89%
	F – budownictwo	7,73%
Warmińsko-mazurskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13,88%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12,55%
	C – przetwórstwo przemysłowe	10,38%
	S – pozostała działalność usługowa	9,47%
	O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7,57%

Województwo	Sekcja PKD	Udział
Wielkopolskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,70%
	C – przetwórstwo przemysłowe	11,46%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10,48%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9,75%
	J – informacja i komunikacja	8,79%
Zachodniopomorskie	M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,86%
	C – przetwórstwo przemysłowe	10,91%
	R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,21%
	J – informacja i komunikacja	8,18%
	G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6,67%

9. Liczba formularzy RUD w latach 2021–2022 – porównanie kwartalne w wybranych aspektach

W trzech pierwszych kwartałach 2022 r. nastąpił wzrost o 11,26% liczby składanych formularzy RUD za pośrednictwem PUE ZUS. W pozostałych sposobach zgłoszeń formularzy RUD nastąpił spadek. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

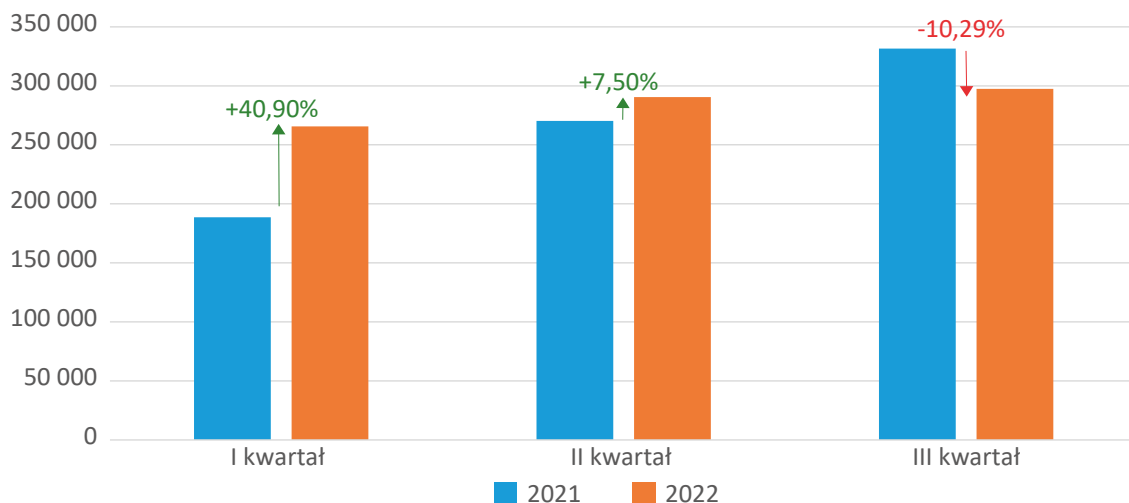
Wykres 24. Sposoby składania formularzy RUD w latach 2021–2022 – porównanie kwartalne

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

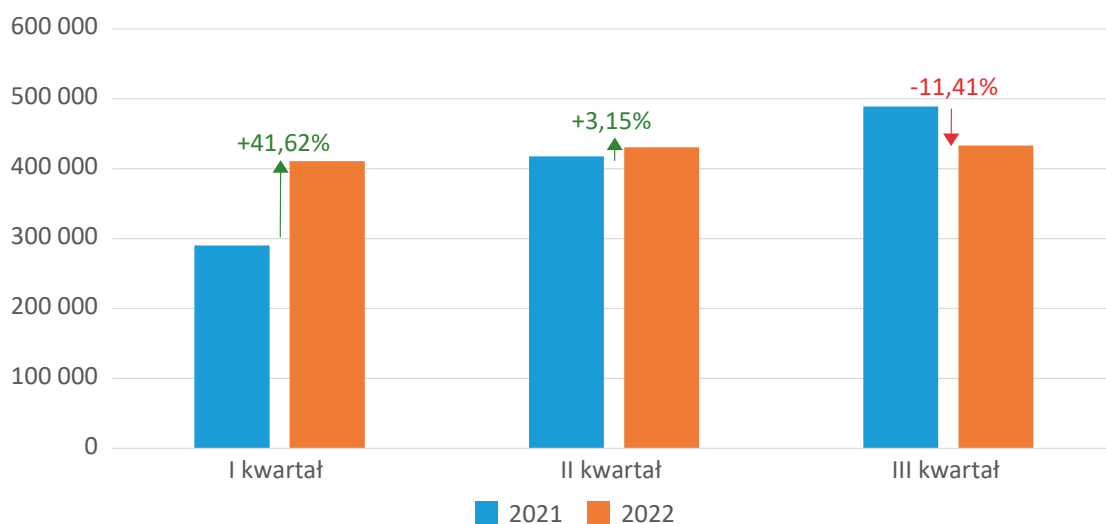
W I kwartale 2022 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, odnotowano wzrost składanych formularzy RUD o 40,90%, a wzrost wykazywanych umów o dzieło o 41,62%. W III kwartale 2022 r. nastąpił spadek składanych formularzy RUD w porównaniu do analogicznego okresu o 10,29%, a liczby wykazywanych umów o dzieło o 11,41%. Szczegółowe dane prezentują wykresy 25 i 26.

Wykres 25. Liczba złożonych formularzy RUD w latach 2021–2022
– porównanie kwartalne

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

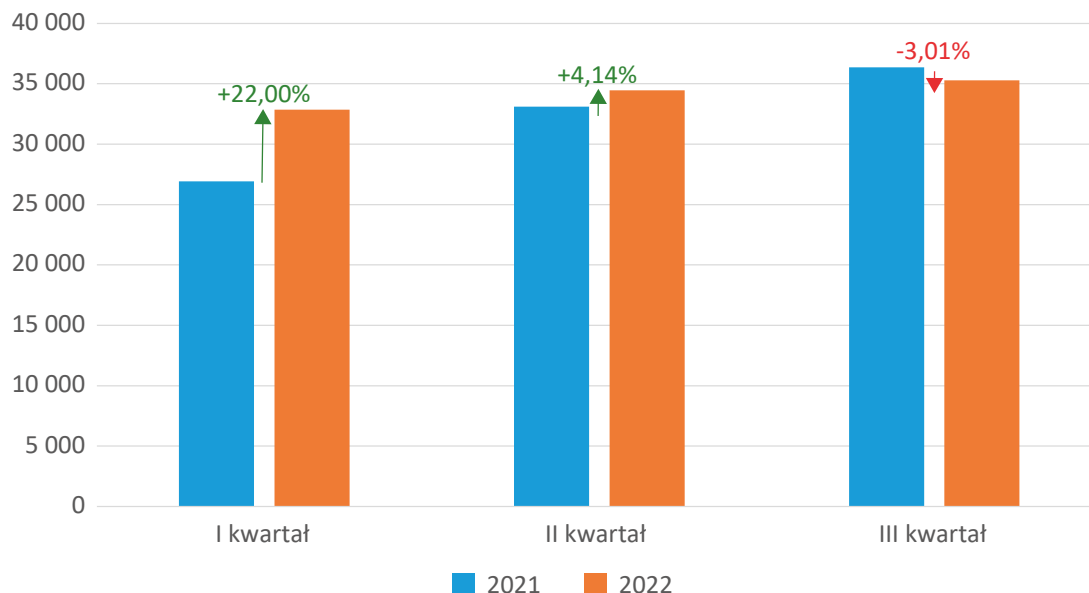
Wykres 26. Liczba wykazanych umów o dzieło w formularzach RUD w latach 2021–2022
– porównanie kwartalne

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

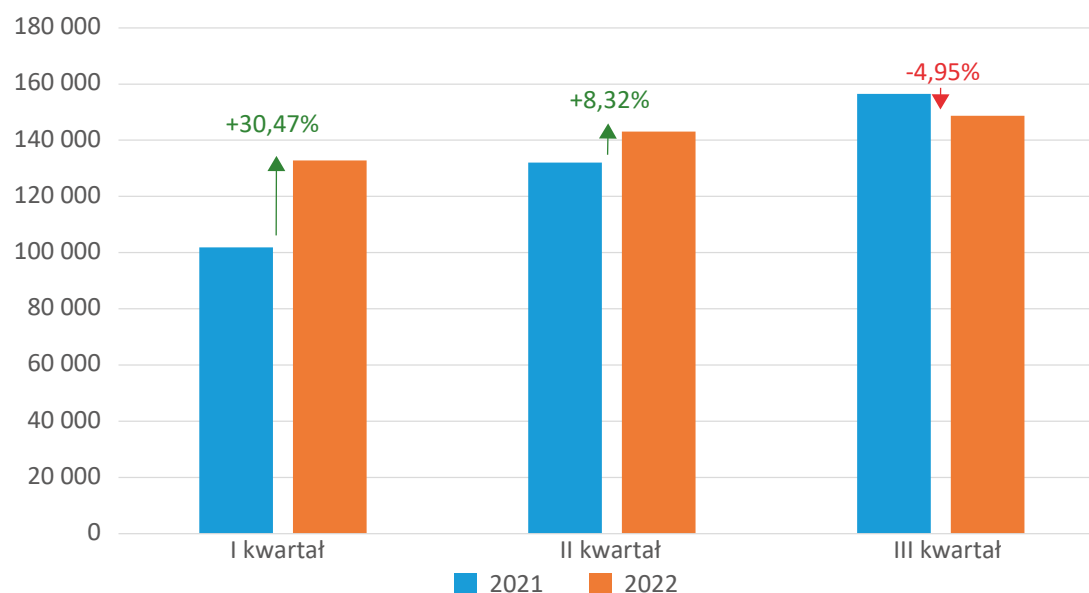
W I kwartale 2022 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, odnotowano wzrost liczby podmiotów o 22,0%, którzy składali formularz RUD oraz wzrost liczby wykonawców o 30,47%. Szczegółowe dane prezentuje wykres 27 i 28.

Wykres 27. Liczba podmiotów składających formularz RUD w latach 2021–2022
– porównanie kwartalne

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Wykres 28. Liczba wykonawców wykazanych w formularzach RUD latach 2021–2022
– porównanie kwartalne

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

Największy wzrost liczby osób wykonujących umowy o dzieło odnotowano w sekcji PKD R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. W I–III kwartale 2022 r. odnotowano wzrost o 18,55% liczby osób w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim.

W sekcji P – edukacja odnotowano wzrost o 15,65% liczby osób wykonujących umowy o dzieło w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim.

W sekcji S – pozostała działalność usługowa odnotowano wzrost o 15,51% liczby osób wykonujących umowy o dzieło w I-III kwartale 2022 r. w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim.

W sekcji J – informacja i komunikacja nastąpił nieznaczny spadek o 1,92% liczby osób wykonujących umowę o dzieło w I-III kwartale 2022 r. w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli 7.

Tabela 6. Sekcje PKD płatnika składek, w których wykazane zostały osoby wykonujące umowy o dzieło w okresie od I do III kwartału w latach 2021–2022

SEKCJA PKD	I-III kw. 2021 r.	I-III kw. 2022 r.	Zmiana
J – informacja i komunikacja	68 490	67 172	-1,92%
M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	69 096	68 677	8,85%
R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	39 636	46 990	18,55%
P – edukacja	36 619	42 351	15,65%
S – pozostała działalność usługowa	30 266	34 961	15,51%
C – przetwórstwo przemysłowe	14 109	14 278	1,20%
G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13 843	12 918	-6,68%
O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13 626	14 147	3,82%
F – budownictwo	9 279	8 858	-4,54%

Źródło: opracowanie własne Zespołu Analizy Ryzyka.

W pozostałych sekcjach PKD wzrost liczby osób wykonujących umowy o dzieło wzrósł o 16,81% w stosunku do analogicznego okresu 2021 r.

10. Podsumowanie

Przewidziany regulacjami zakres informacyjny przekazywany w formularzu RUD, w powiązaniu z danymi dotyczącymi podmiotu zgłaszającego, umożliwia prowadzenie wielu analiz, począwszy od oceny dynamiki dokonywanych zgłoszeń w ciągu roku, rodzaju podmiotów dokonujących zgłoszeń, przedmiotu ich działalności, czy też wielkości, a także z uwzględnieniem cech takich jak wiek wykonawców, czy okres zawieranych umów.

Przeprowadzone analizy formularzy RUD za okres od 1 stycznia do 30 września 2022 r., które zostały przedstawione w niniejszym opracowaniu pozwalają na wyciągnięcie m.in. następujących wniosków:

- w pierwszych trzech kwartałach 2022 r. przekazano do ZUS 853,6 tys. formularzy RUD, na których zgłoszono 1,3 mln umów o dzieło;
- największa liczba zgłoszeń dokonywana jest za pośrednictwem kanału PUE, co świadczy o znacznym stopniu elektronizacji kontaktów płatników składek z ZUS;
- analogicznie jak w roku 2021 najwyższa liczba podmiotów przekazujących formularz RUD występuje w ostatnim miesiącu każdego kwartału (marzec, czerwiec, wrzesień). Przeciętnie miesięcznie ok. 17 tys. podmiotów przekazywało 95 tys. zgłoszeń o 142 tys.

umów o dzieło. Najwięcej we wrześniu (19 tys. podmiotów przekazało 103 tys. zgłoszeń o 141 tys. umów);

- w pierwszych trzech kwartałach 2022 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, odnotowano wzrost składanych formularzy RUD o 8%, a liczby zawieranych umów o dzieło o 6,52%;
- liczba płatników składek zgłaszających wykonanie umowy o dzieło w analizowanym okresie w odniesieniu na 10 tys. płatników była najwyższa w woj. mazowieckim (388), a najniższa w woj. zachodniopomorskim (177);
- częstość zawierania umów o dzieło znacząco różni się w zależności od województwa – najwięcej umów o dzieło w przeliczeniu na 10 tys. płatników składek zostało zgłoszonych w województwie śląskim (15,4 tys.), a najmniej w warmińsko-mazurskim (1,2 tys.);
- wykonawcy umów o dzieło w nieco ponad 81% byli w wieku od 20 do 59 lat, przy czym więcej umów o dzieło zostało zawartych z mężczyznami (52,64%);
- umowy o dzieło najczęściej zawierano na 8 dni co stanowi 27,67% wszystkich zawartych umów o dzieło oraz 1 dzień co stanowi 23,95%.

Najliczniejszą grupą cudzoziemców, którzy zostali wykazani na formularzu RUD ze wskazaniem państwa pochodzenia, byli obywatele Ukrainy (22%). Przy czym w wielu przekazanych dokumentach brak było wskazania kraju pochodzenia. Dlatego też uzupełnienie danych o państwie pochodzenia pozwoliło na ustalenie, że grupą cudzoziemców, którzy najliczniej wykonują umowy o dzieło są obywatele Ukrainy (41,15%) oraz Białorusi (14,75%), natomiast w dalszej kolejności znajdują się m.in. obywatele Niemiec (4,33%) czy Wielkiej Brytanii (3,55%).

Prawie dwa lata funkcjonowania obowiązku zgłaszania umów o dzieło dają możliwość wyciągnięcia wniosków w zakresie stosowania tej formy zatrudnienia. Na podstawie danych dotyczących liczby zgłoszonych umów o dzieło i ich wykonawców, w porównaniu do liczby ubezpieczonych w systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że również w 2022 r. nie jest to skala, o której domniemywano przed wprowadzeniem rejestru umów o dzieło. Powyższe wskazuje na zachowanie trendu z roku 2021. Natomiast bardziej kompleksowe wnioski będzie można wyciągnąć na podstawie danych za cały 2022 r.

www.zus.pl/e-wizyta

 @zus_pl

[linkedin.com/company/zus-pl](https://www.linkedin.com/company/zus-pl)

www.zus.pl

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH